

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2024 – 2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	<i>Teologie ortodoxă pastorală</i>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Mariologia Evangheliilor. Problema „fraților Domnului” – reperi exegetice			2.2. Cod disciplină	OLR0206		
2.3. Titularul activității de curs	Arhid. Conf. Univ. Dr. Olimpiu-Nicolae Benea						
2.4. Titularul activității de seminar	Arhid. Conf. Univ. Dr. Olimpiu-Nicolae Benea						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					9
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
• Tutoriat					2
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					1
Total ore activități individuale					47

3.7 Total ore studiu individual	47
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Explicarea “ Bunei-vestiri” mateiene și a teologiei acesteia C2. Interpretarea rolului de “mijlocitoare” al Mariei în viața creștinilor, potrivit Evangheliei după Ioan C3. Explicarea cultului Mariei cu argumente revelaționale C4. Interpretarea problematicii „frații Domnului” C5. Familiarizarea cu indicațiile aparatului critic al Edițiilor critice ale Sf. Scripturi, cu referire la textele analizate
Competențe transversale	CT1. Formarea și cultivarea unei conștiințe a dialogului în contextul misiunii Bisericii atât în raport cu societatea, cât și cu alte culte și religii CT2. Reflectarea evlaviei caracteristică cultului Mariei în Biserica creștină CT3. Dezvoltări ale cultului Mariei în pelerinaje mariologice CT4. Transmiterea mesajului teologic și moral al temei mariologice analizate CT5. Interpretarea și aplicarea aparatului critic la înțelegerea variantelor textului original pe baza raționamentului profesional Identificarea unor pasaje controversate în teologia comparativă contemporană CT6. Interferențe interconfesionale – abordări exegetice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> - Determinarea principiilor hermeneuticii eclesiale - Cunoașterea pericopelor mariologice din cele 2 Evanghelii - Înțelegerea cadrului apariției mariologiei mateiene prin comparație cu cea lucanică - Abordarea mariologiei Evangheliei a IV-a prin prisma simbolismului ioaneic
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Folosirea aparatului textual al edițiilor critice ale N.T. - Determinarea textului critic al Epistolelor prin compararea cu cel al literaturii patristice din Ediția Migne și Sources Chretienne

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Nr ore
1. Maria, Maica Domnului, în paginile Bibliei	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
2. Mariologia în Evanghelia după Matei. Relația dintre genealogia lui Iisus (Mt 1,1-17) și „bunavestire” mateiană” (Mt 1,18-25)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
3. Mariologia în Evanghelia după Matei. „Bunavestire” mateiană – analiză exegetică (Mt 1,18-25)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic

4. Mariologia în Evanghelia după Matei. Pururea fecioria Maicii Domnului (Mt 1,25). Abordare exegetică	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
5. Mariologie și așteptare mesianică în Evanghelia copilăriei (Lc 1-2)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
6. Mariologia în Evanghelia după Luca. „Bunavestire” lucanică (Lc 1,26-38). Exegeza textului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
7. Mariologia în Evanghelia după Luca. Vizita Fecioarei Maria la Elisabeta (Lc 1,39-45). Începutul cultului Mariei. Exegeza textului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
8. Mariologia în Evanghelia după Marcu	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
9. Mariologie ioaneică (In 2,1-12; 19,25-27). Puterea mijlocitoare a Maicii Domnului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
10. Mariologia în epistolele pauline. Femeia din Apocalipsa	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
11. Mariologia în hristologie	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
12. Problema „frații Domnului” – elucidată de exegeza biblică?	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
13. Mărturiile ale Tradiției referitoare la „frații Domnului”	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
14. Concluzii	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
8.2. Seminar	-	-
1. Maria, Maica Domnului, în paginile Bibliei	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
2. Mariologia în Evanghelia după Matei. Relația dintre genealogia lui Iisus (Mt 1,1-17) și „bunavestire” mateiană” (Mt 1,18-25)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
3. Mariologia în Evanghelia după Matei. „Bunavestire” mateiană – analiză exegetică (Mt 1,18-25)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
4. Mariologia în Evanghelia după Matei. Pururea fecioria Maicii Domnului (Mt 1,25). Abordare exegetică	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
5. Mariologie și așteptare mesianică în Evanghelia copilăriei (Lc 1-2)	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
6. Mariologia în Evanghelia după Luca. „Bunavestire” lucanică (Lc 1,26-38). Exegeza textului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
7. Mariologia în Evanghelia după Luca. Vizita Fecioarei Maria la Elisabeta (Lc 1,39-45). Începutul cultului Mariei. Exegeza textului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
8. Mariologia în Evanghelia după Marcu	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic

9. Mariologie ioaneică (In 2,1-12; 19,25-27). Puterea mijlocitoare a Maicii Domnului	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
10. Mariologia în epistolele pauline. Femeia din Apocalipsa	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
11. Mariologia în hristologie	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
12. Problema „frații Domnului” – elucidată de exegeza biblică?	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
13. Mărturiile ale Tradiției referitoare la „frații Domnului”	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic
14. Concluzii	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 ora fizic

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

Introduceri, dicționare, ermeneutică

- BROWN, Raymond, *An Introduction to the New Testament* (The Anchor Bible), Doubleday, New York / London, 1997
- BROWN, Raymond, FITZMEYER, Joseph A., MURPHY, Roland E, *Introducere și Comentariu la Sfânta Sfânta Scriptură*, Vol. I, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș, 2005
- CARSON, D.A., MOO Douglas, *Introducere în Noul Testament*, Oradea, 2007
- GUTHRIE, Donald, *New Testament Theology*, Inter-Varsity, Leicester, 1981
- KÜMMEL, Werner Georg, *Einleitung in das Neue Testament*, Berlin, 1993
- MARGUERAT, Daniel, *Introduction au Nouveau Testament. Son histoire, son écriture, sa théologie*, Labor et Fides, Genève, 2001
- MIHOC, Vasile, MIHOC, Daniel, MIHOC, Ioan, *Introducere în Studiul Noului Testament*, Vol. I, Sibiu 2001
- NIKOLAKOPOULOS, Konstantinos, *Das Neue Testament in der Orthodoxen Kirche. Grundlegende Fragen einer Einführung in das Neue Testament*, LIT Verlag, Berlin, 2011
- SCHNELLE, Udo, *Einleitung in das Neue Testament*, ed. II, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2005
- DESILVA, D.A., *An Introduction to the New Testament*, InterVarsity Press, Illinois USA, 2004
- TOFANĂ, Stelian, *Introducere în Studiul Noului Testament. Vol. I. Text și Canon. Istoria Epocii Noului Testament*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2000
- TOFANĂ, Stelian, *Studiul Noului Testament*, Curs pentru anul I de studiu, ediția a II-a revizuită și îmbunătățită, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2005

*

- BRECK, John, *Puterea Cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, EIBMBOR, București, 1999,
- BRECK, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*, Patmos, Cluj-Napoca, 2003
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Biblia în Biserică. Studii de ermeneutică biblică și eseuri pe teme biblice*, Ed. Bizantină, București 1997
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Erminia Duhului. Texte fundamentale pentru o ermeneutică biblică ortodoxă*, Ed. Bizantină, București, 2002
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Bibliografia biblică ortodoxă românească din sec. al XX-lea*, Ed. Bizantină, București, 2002 (format digital)
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, „Ermineutica biblică ortodoxă”, în *Orthodoxia* LV (2004) 3-4, pp. 26-48
- KITTEL, Gerhard, FRIEDRICH, Gerhard, *The Theological Dictionary of the New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, 1964
- MIHOC, pr. prof. dr. Vasile, „Actualitatea exegezei biblice a Părinților Bisericii”, în Herausgegeben von James D. G. Dunn, Hans Klein, Ulrich Luz und Vasile Mihoc, *Auslegung der Bibel* (WUNT 130), Tübingen: Mohr Siebeck, 2000, pp. 3-28
- MURG, Adrian, „The Patristic Dimension of the Eastern Orthodox Approach to the Bible”, în *Teologia (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad. Facultatea de Teologie Ortodoxă)* XVI (2012) nr. 4, pp. 117-136
- PREDA, Constantin, „Introducere în critica textuală a Noului Testament”, în *Studii Teologice* (2000), nr. 1-2, pp. 12-22
- TODORAN, Pr. Conf. Dr. Simion, *Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți*, vol. I, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000
- TODORAN, Pr. Conf. Dr. Simion, *Studii biblice neotestamentare*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000
- TOFANĂ, Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian – coordonator –, Pr. Drd. Silviu Ioan NEGRUȚIU, Pr. Drd. Dan Eliodor MOLDOVAN, Pr. Drd. Florin CODREA, Asit. Univ. Drd. Mirela MĂȚĂOANU, *Cercetarea noutestamentară românească – Ghid bibliographic*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 2004

*

- BĂLAJ, Sergiu-Vasile, *Tradiție și teologie în relatarea „Nașterii Mântuitorului” potrivit Evangheliei după Matei (1,18–2,23)*, Mega, Cluj-Napoca, 2014
- BROWN, Raymond E., *The Gospel According to John (i-xii)*, Introduction, translation, and notes by Raymond E. Brown (The Anchor Bible), Doubleday & Company, New York, 1966.
- BROWN, Raymond E., *The Gospel According to John (xiii-xxi)*, Introduction, translation, and notes by Raymond E. Brown, The Anchor Bible, Doubleday & Company, New York, 1970.
- DINU, pr. prof. M., „Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sf. Luca”, în *G.B. XVIII* (1959), nr. 3-4, pp. 234-245
- FRANCE, R.T., *Matthew* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 2007
- GHEORGHIU, Vasile, *Sfânta Evanghelie după Matei cu comentariu*, Cernăuți, 1925
- HAGNER, Donald, *Matthew 1-13* (WBC 33A) / *14-28* (WBC 33A), Word, Dallas, 1993 / 1995
- KARAVIDOPOULOS, Ioannis, *Evanghelia după Marcu*, Editura Bizantină, București, 2005
- KEENER, C. S., *The Gospel of John: A Commentary*, 2 vol., Hendrickson, Peabody, 2003
- LUZ, Ulrich, *Das Evangelium nach Matthäus (Mt 1-7)* (EKK I/1) / *(Mt 8-17)* (EKK I/2) / *(Mt 18-28)* (EKK I/3), Benziger/Neukirchener, 1989/1990/1997.
- MIHOC, Vasile, *Sfânta Evanghelie de la Ioan, introducere și comentariu*, Vol. I, Editura Teofania, Sibiu, 2003
- MOLDOVAN, Alexandru, *Evanghelia copilăriei lui Iisus (Luca 1-2). Exegeză și teologie*, Mega, Cluj-Napoca, 2011
- MURG, pr. prof. dr. Adrian, *Soteriologia scrierilor lucanice*, Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2011.
- PERROT, Charles, „*Binecuvântată ești tu între femei*” (Luca 1,42). *Fecioara Maria în contextul primului secol creștin*, Col. „Scriptură, Tradiție, Liturgie” III, trad. Ștefan Munteanu, Editura Doxologia, Iași, 2018.
- SCHNACKENBURG, Rudolf, *Matthäusevangelium* (1,1-16,20) (1/1) / (16,21-28,20) (1/2), Echter Würzburg, 1985/1987
- SCRIMA, André, *Comentariu integral la Evanghelia după Ioan*, Editura Humanitas, București, 2008
- STĂNILOAE, pr. prof. D., „Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca”, în *O. XLII* (1980), nr. 3, pp. 443-453
- TOFANĂ, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, Evangheliile după Matei și Marcu, Documentul „Quelle”*, Volumul II, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
- TOFANĂ, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, Evangheliile după Luca și Ioan, Problema Sinoptică*, Volumul III, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
- TOFANĂ, Stelian, *Symbolism și sacramentalitate în Evanghelia a IV-a*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003
- ZEVINI, G., *Commentaire spirituel de L'Évangile de Jean*, Vol. 1-2, Médiaspaul, Paris, 1995/1996

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este menit a pregăti pe tinerii teologi pentru misiunea de preot, în care interpretarea Scripturii este latura principală a activității kerigmatice a Bisericii

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza a două subiecte extrase de student - posibile întrebări suplimentare ale profesorului pentru edificarea asupra notei finale</i>	100%
		-	-

10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	-
	<i>- Activitate la seminar</i>	-	-
		-	-

10.6 Standard minim de performanță: tratarea cel puțin a unui subiect de examen, indicarea unei minime bibliografii și răspunsul corect la o întrebare suplimentară

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

16.05.2024

Arhid. Conf. Univ. Dr. Olimpiu-Nicolae BENEĂ

Arhid. Conf. Univ. Dr. Olimpiu-Nicolae BENEĂ

Data avizării în catedră

Semnătura director de departament

Pr. Prof. Univ. Habil. Dr. Cristian Sonea